

τιος. Τὴν ἐπομένη ἀπὸ τῆ μάχη, τὸ Λάβαρο καὶ οἱ πιστοὶ του μπαίνουν νικητὲς στὴ Ρώμη.

Τὸν ἐπόμενον χρόνον — 313 — ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ συνάρχοντάς του Λικίνιος ὑπογράφουν διάταγμα, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιβάλλεται ἡ ἀνεξιθρησκεία. Χριστιανοὶ καὶ εἰδωλολάτρεις εἶναι πιά ἴσοι ἀπέναντι στοῦ νόμου. Στὰ τέλη τοῦ 324 ὁ Κωνσταντῖνος ἔγινε κύριος σὲ ὅλο τὸ ἀπέραντο ρωμαϊκὸ Κράτος καὶ ἐπέβαλε τὴν ἀνεξιθρησκεία, νὰ εἶναι δηλαδὴ ὁ καθένας ἐλεύθερος νὰ λατρεύῃ ὅποιον θεὸ θέλει. «Μηδεὶς τὸν ἕτερον παρενοχλήτω ἕκαστος ὅπερ ἡ ψυχὴ βούλεται, τοῦτο καὶ πραττέτω». Ἀπὸ τότε ἡ εἰδωλολατρία φανέρωσε τὶς μεγάλες ἀδυναμίες της καὶ παρουσίασε τὴν κάμψη, πὺν κατάληξε στὸ θρίαμβο τοῦ χριστιανισμοῦ.

γ. Οἱ αἱρέσεις

Ὅταν ἔπαψαν οἱ διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν, ἐμφανίστηκαν διάφορες αἱρέσεις, κηρύγματα δηλ. ἀντίθετα μὲ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία. Ἐξαιτίας τους συντάραξαν τὴν ἐκκλησία διάφορες συζητήσεις ἀνάμεσα στοὺς αἰρετικούς καὶ τοὺς γνήσιους χριστιανούς, γιατί γίνονταν μὲ φανατισμὸ καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀδελφικὴ ἀγάπη, πὺν δίδασκε τὸ Εὐαγγέλιο. Οἱ αἱρέσεις δημιούργησαν πολλὰ φορὲς φοβερὸ μίσος ἀνάμεσα στοὺς χριστιανούς καὶ ἔγιναν αἰτία νὰ χυθῆ καὶ χριστιανικὸ αἷμα ἀκόμα.

Τὶς αἱρέσεις ἡ Ἐκκλησία τὶς ἀντιμετώπισε μὲ τὶς Οἰκουμένικες Συνόδους, πὺν διατύπωσαν ὀρθὰ καὶ μὲ σαφήνεια τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία στὰ σημεῖα ἐκεῖνα, πὺν τὰ διέστρεφαν οἱ αἱρέσεις.

Στὶς Οἰκουμένικες Συνόδους ἔπαιρναν μέρος οἱ Ἐπίσκοποι, πὺν ἀντιπροσώπευαν τὶς Ἐκκλησίες τῆς Οἰκουμένης.

Οἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμένικῶν Συνόδων λέγονται καὶ εἶναι δόγματα, ὄρθοι, σύμβολα, ἐφόσον ἀναφέρονται στὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσες ἀναφέρονται στὴ λατρεία καὶ στὴ διοίκηση λέγονται Κανόνες.

Οἱ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἦταν θεόπνευστες. Οἱ αὐτοκράτορες τὶς ἐπισημοποίησαν μὲ νόμους. Τὶς ἔκαμαν νόμους τοῦ κράτους.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔγιναν ἑπτὰ Οἰκουμένικες σύνοδοι.

δ. Αἵρεση τοῦ Ἀρείου, πρώτη οἰκουμένικὴ σύνοδος

Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ γιὰ τὸ κράτος προερχόταν ἀπὸ τὴν αἵρεση τοῦ Ἀρείου.

Ὁ Ἀρειὸς γεννήθηκε στὴ Λιβύη καὶ ἦταν πρεσβύτερος στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξάντρειας, ὅπου ἦταν ἐπίσκοπος ὁ γέροντας Ἀλέξανδρος.

Ὁ Ἄρειος εἶναι νέος μὲ ἑκτακτὴ εὐφυΐα καὶ ἐρευνητικὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ δεινὸς ρήτορας καὶ διδάσκει πὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι πλά-
σμα τοῦ Θεοῦ, δηλ. ἓνας τέλειος ἄνθρωπος, πὺ τὸν δημιούργησε ὁ
Θεὸς πρὶν νὰ δημιουργήσῃ τὸν κόσμον.

Ἡ διδασκαλία αὐτῆ τοῦ Ἄρειου ἄρχισε τὸ 318 μ.Χ. καὶ διαδόθηκε
μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ πέρα ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐφῆρσε ὡς τὴν Παλαι-
στίνη καὶ τὴ Νικομήδεια, πὺ ἦταν ἄλλοτε πρωτεύουσα τοῦ Διοκλητιανοῦ.
Ἡ αἴρεση μὲ τὴν ἐξάπλωσὴ της ἀναταράζει τὴν Ἐκκλησία. Καὶ ἐπειδὴ
ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξάνδρειας μὲ τὴ σύνοδο τῆς Νίκαιας δὲν κατορθώνει
νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸν κίνδυνον, ἀνάλαβε ὁ Κωνσταντῖνος νὰ σῆσῃ τὴν
πυρκαϊά, πὺ ἀναψε ὁ Ἄρειος.

Ὁ Κωνσταντῖνος σκέφτηκε πὼς, γιὰ νὰ ξανάρθῃ ἡ ἐνότητα στὴν
Ἐκκλησία, χρειαζόταν ἡ δικὴ του ἐπέμβαση. Κάλεσε λοιπὸν ὅλους τοὺς
ἐπισκόπους τῆς αὐτοκρατορίας σὲ σύνοδο στὴ Νίκαια τῆς Βιθυνίας τὸ
325 μ.Χ. Τοὺς πλήρωσε μάλιστα τὰ μεταφορικὰ τοὺς ἔξοδα καὶ φρόν-
τισε γιὰ τὴ διαμονὴ τοὺς στὴ Νίκαια ὅσο καιρὸ θὰ διαρκούσῃ ἡ σύνοδος.

Στὴν πρώτη αὐτῆ Οἰκουμενικῆ σύνοδο πῆραν μέρος 318 πατέρες
τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἀπὸ τὴν
Κύπρο, ὁ θαυματουργὸς Σπυρίδων, ὁ ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας Νι-
κόλαος, ὁ νεαρὸς Ἀθανάσιος, ὁ πιὸ σοβαρὸς ἀντίπαλος τοῦ Ἄρειου, καὶ
ἄλλοι.

Τὴν ἑναρξὴ τῆς συνόδου τὴν κήρυξε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος
δὲν ἔφυγε, ἀλλὰ ἔμεινε ἀνάμεσα στοὺς συνοδικοὺς καὶ φρόντιζε μὲ
τὸ γλυκὸ τρόπο τοῦ αὐτοκράτορα νὰ περιορίξῃ τὴν ὀρμητικότητα τῶν ἀντι-
πάλων.

Ὅστερα ἀπὸ πολλὰς ὁμιλίες καὶ συζητήσεις μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς
συνόδου, ὁ Ἄρειος καὶ ἡ διδασκαλία του καταδικάστηκαν. Καὶ γιὰ νὰ
μὴν ὑπάρχῃ στὸ μέλλον καμιά ἀμφισβήτηση σὲ ὅσα συζητήθηκαν ἡ
σύνοδος συνέταξε τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως. Στὸ
τέλος τοῦ συμβόλου πρόσθεσαν καὶ ἀναθεματισμὸ γιὰ κεῖνον, πὺ θὰ ἔλεγε
ἀντίθετα περὶ τοῦ «Γιῶ τοῦ Θεοῦ».

Σ' αὐτῆ τῆ σύνοδο οἱ πατέρες ἀποφάσισαν καὶ γιὰ μερικὲς ἄλλες
διαφορές, πὺ προκαλοῦσαν σύγχυση στὴν Ἐκκλησία. Μιὰ ἀπὸ τίς ἀπο-
φάσεις αὐτὲς εἶναι καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ Πάσχα, πότε πρέπει νὰ γιορ-
τάζεται καὶ ὄρισαν τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς
ἰσημερίας. ✦

✦ ε. Ἡ Ἁγία Ἑλένη

Τρεῖς αἰῶνες ἔχουν περάσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὺ συνέβη τὸ μεγάλο

δράμα του σταυρικού θανάτου του Κυρίου. Στο διάστημα αυτό έχουν γίνει μεγάλες καταστροφές στην Ιερουσαλήμ. Έπάνω στα ερείπια του ναού του Σολομώντα είχε χτιστή ναός του Δία. Ό,τι δέν είχαν καταστρέψει οι πόλεμοι, το εξαφάνισε ο θρησκευτικός φανατισμός. Οι περιπέτειες των Ιουδαίων και οι διωγμοί των χριστιανών είχαν σήσει την ανάμνηση των ιερών τόπων.

Τώρα που έχει επικρατήσει απόλυτα ο χριστιανισμός, η βασιλομήτωρ Ελένη αποφάσισε να αποκαλύψει τους Αγίους Τόπους. Τους επισκέφτηκε κατά το 327 και αναζήτησε όλα τα σημεία, στα οποία έζησε και δίδαξε ο Χριστός.

Όστερα από πολλές και επίμονες έρευνες και ανασκαφές κάτω από την επίβλεψη της Αγίας Ελένης βρέθηκε ο Πανάγιος Τάφος του Κυρίου και ο Τιμios και Ζωοποιός Σταυρός.

Η είδηση έφτασε πολύ γρήγορα στον αυτοκράτορα, ο οποίος χάριξε και διέταξε να ανεγερθῆ έπάνω στον Πανάγιο Τάφο ναός.

Ο Τιμios Σταυρός κλείστηκε σέ άργυρή λάρνακα. Η Αγία Ελένη πήρε μαζί της ένα μικρό μέρος του Σταυρού και δύο από τα καρφιά.

Φρόντισε ὕστερα νὰ γίνουν τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως
τοῦ Σωτήρα καὶ ἔπειτα ἀναχώρησε ἀπὸ τὴν Ἰουδαία.
Λίγον καιρὸ μετὰ καὶ σὲ ἡλικία 80 χρονῶν ἡ Ἁγία Ἐλένη πέθανε
στὶς ἀρχὲς τοῦ 328 μ.Χ. Τὸ σῶμα τῆς τὸ μετακόμισαν στὴ Ρώμη.